

Od redakcji

Pierwszy tom serii wydawniczej BIBLIOTEKA „PRAC FILOLOGICZNYCH”, który oddajemy do rąk czytelników, nawiązuje do dziejów czasopisma „Prace Filologiczne”. Podobną serię zapoczątkował Profesor Witold Doroszewski w 1937 roku. Pierwszą pracą wydaną w serii była monografia Henryka Friedricha *Studia nad nosowością w gwarach Mazowsza*. Drugi tom Biblioteki „Prac Filologicznych” ukazał się w 1939 roku. Była to książka Józefa Tarnackiego *Studia porównawcze nad geografią wyrazów (Polesie – Mazowsze)*. Wybuch wojny i sytuacja powojenna nie sprzyjały kontynuacji serii, podobnie jak i samego czasopisma „Prace Filologiczne”, które zostało wznowione dopiero w 1963 roku.

Po wielu latach pragniemy nawiązać do historii i nie tyle wznowić dawną serię, ile zapoczątkować ją w nowej wersji. Zaczynamy zatem od pierwszego tomu, gdyż przerwa w publikacji jest tak długa, że trudno uznać ją za kontynuację serii rozpoczętej przed II wojną światową. Bibliotekę „Prac Filologicznych” planujemy jako serię wydawniczą związaną z Wydziałem Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego.

Pierwszy tom Biblioteki „Prac Filologicznych”, zatytułowany *Między teorią a praktyką. Metody współczesnej leksykografii*, zawiera materiały z ogólnopolskiej konferencji o cyklicznym charakterze – „Glosa do leksykografii”. Była to szósta konferencja tego cyklu, zapoczątkowanego w 2005 roku przez Zakład Historii Języka Polskiego i Dialektologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz Towarzystwo Kultury Języka. Ówczesna konferencja nosiła tytuł „Glosa do dziejów leksykografii polskiej”. W następnych latach poszerzono formułę konferencji, obejmując nią także zagadnienia leksykografii współczesnej (stąd tytuł: „Glosa do leksykografii polskiej”) i nie tylko polskiej („Glosa do leksykografii”). Świadczy to zarówno o chęci uwzględnienia w refleksji badawczej problematyki tradycji leksykograficznych w innych krajach, jak i o dążeniu do umiędzynarodowienia konferencji. Konferencje „głosowe”, organizowane przez Instytut Języka Polskiego Uniwersytetu Warszawskiego

i Towarzystwo Kultury Języka, skupiają obecnie badaczy reprezentujących różne ośrodki w kraju i za granicą, zarówno teoretyków leksykografii, jak i praktyków zajmujących się na co dzień pracą słownikarską. Stały się forum leksykograficznym, uznanym miejscem spotkań i dyskusji poświęconych leksykografii.

Podkreślić wypada, iż długie tradycje prac leksykograficznych i meta-leksykograficznych w środowisku warszawskiej polonistyki są związane z nazwiskami takich leksykografów i badaczy leksykografii, jak Stanisław Szober, Witold Doroszewski, Stanisław Skorupka, Bronisław Wieczorkiewicz, Zygmunt Rysiewicz, Jan Tokarski, Mieczysław Szymczak, Jadwiga Puzynina, Krystyna Długosz-Kurczabowa. Ich dokonania kontynuują leksykografowie i badacze z młodszych pokoleń, m.in. Mirosław Bańko, Stanisław Dubisz, Andrzej Markowski, Halina Karaś, Katarzyna Kłosińska.

Niniejszy tom zawiera 18 artykułów i rozpraw naukowych z zakresu leksykografii, opracowanych na podstawie referatów wygłoszonych podczas konferencji, która odbyła się 22–23 września 2016 roku w Instytucie Języka Polskiego Uniwersytetu Warszawskiego. Zgodnie z tematem przewodnim konferencji *Między teorią a praktyką. Metody współczesnej leksykografii*, autorzy skupiają uwagę przede wszystkim na zagadnieniach metodologicznych, niemniej jednak widoczna jest różnorodność i wieloaspektowość analiz. Zróżnicowanie tekstów publikowanych w niniejszym tomie świadczy o wielonurtowości badań nad leksykografią. Są tu zatem teksty poświęcone zarówno leksykografii jednojęzycznej (głównie polskiej, choć nie wyłącznie), jak i dwu- oraz wielojęzycznej, leksykografii historycznej i współczesnej, tradycyjnej („papierowej”) i elektronicznej, leksykografii odmiany ogólnej języka, jak i gwarowej, leksykografii w ścisłym tego słowa znaczeniu i gestografii, czyli słownikowym opisom gestów. Zwraca uwagę fakt, że zarówno w leksykografii współczesnej, jak i historycznej coraz częściej podstawę materiałową stanowią korpusy narodowe (polski, bułgarski, węgierski) i międzynarodowe (suahili), historyczne i współczesne.

Mamy nadzieję, że niniejszy tom poświęcony leksykografii i meta-leksykografii, który otwiera serię wydawniczą BIBLIOTEKA „PRAC FILOLOGICZNYCH”, będzie dobrym przewodnikiem po obszarach aktualnych zainteresowań badawczych autorów – leksykografów teoretyków i praktyków, ukazującym współczesne tendencje metodologiczne.

Mirosław Bańko, Halina Karaś